DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.

De OOSTPOST verschijnt elken *Maandag* en *Donderdag*. De prijs voor den tweeden halven jaargang is ƒ 8.— rec.

Het abonnement geschiedt in eens vooruit voor dezen tweeden halven jaargang.

MAANDAG 22 DECEMBER.

PRIJS DER ADVERTENTIEN.

De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN: behalve het zegel.

Advertentien met groote letter betalen dubbeld.

Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.

No. 79. — VERANTWOORDELIJKE UITGEVERS E. FUHRI & CO, TE SOERABAYA. — 1856.

H. H. Inteekenaren op den *Oostpost*, die genegen zijn met hun abonnement voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan de ondergeteekenden kennis te geven en hen daarvoor *franco* de gelden toe te zenden, ten einde geene vertraging in den ontvangst te ondervinden en de uitgevers in staat te stellen de oplage bij tijds te regelen.

De prijs van het abonnement per jaargang is ƒ 15.— rec. *Franco* per post ƒ 17.— rec.

De Uitgevers,
E. FUHRI & CO.

Uit hoofde van het Kersfeest zal er op aanstaanden Donderdag geen nommer van den *Oostpost* verschijnen.

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANT

Van den 17den December 1856, N°. 101.

Civiel Departement.

BENOEMD:

Tot lid van het kollegie van boedelmeesteren te Batavia, de hoofdkommies ter algemeene sekretarie J. Munnich.

ERKEND EN TOEGELATEN:

Krachtens Koninklijk besluit van 2 Augustus 1856 no. 53, de heer G. L. Dorrepaal, als consul van Belgie te Samarang.

MAGTIGING VERLEEND:

Tot de uitreiking aan den partikulieren geneesheer W. G. L. Camphuijnder, eener akte van toelating tot de uitoefening der genees- en heelkundige praktijk te Toeban, en om door hem de civiele geneeskundige dienst in de afdeeling Toeban (residentie Rembang) te doen waarnemen.

Militair Departement.

ONTSLAGEN.

Op zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie G. A. Andrée Wiltens.

VERLEEND:

Een tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den tweeden luitenant der infanterie J. G. Brunings.

VENDU-DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Dingsdag den 23sten December.

Voor de toko van den heer J. H. Friedlander in de stad.

Op Woensdag den 24sten December.

Voor de toko van de heeren Karthaus & Melchers in de stad.

Op Zaturdag den 27sten December.

Voor s'Lands fabriek de Nijverheid alhier.

Soerabaya den 22sten December 1856.

— Men leest in de *Jav. Cour.* dd. 17 December No. 101

Wij zijn in de gelegenheid gesteld het volgende nopens de krijgsverrigtingen van Z. M. stoomschip *Celebes* op de Kapoeas rivier (Westerafdeeling van Borneo) mede te deelen. Deze berigten zijn ontleend aan het rapport van den commandant van de *Celebes*.

In den vroegen morgen van den 8sten November jl., vertrok Z. M. stoomschip *Celebes*, van voor Pontianak naar de boven Kapoeas rivier.

Aan boord waren geëmbarkeerd de luitenant-kolonel. wd. resident ter W. K. van Borneo, Croese, dezelfs adjudant de 1ste luitenant Kriesfeld, de 2de luitenant Thieme, een detachement van 25 Europesche en 50 inlandsche soldaten, benevens de ingenieur 3de klasse van den waterstaat, van Raders, chinezen, loodsen en bedienden.

Met den overste Croese was ik overeengekomen om tot Sintang, ten einde geen tijd te verliezen, geen andere plaatsen als Tajan en Sangaauw aantedoen. Op de laatste plaats vonden wij een bandong, die reeds eene maand te voren, onder militair escorte, van Pontianak naar Sintang vertrokken was, ongeveer 12 koyangs aan muntspecie en goederen, benevens de militairen die op de *Celebes* werden overgenomen.

Den 12den November, met zonsondergang, waren wij nog 8 mijlen van Sintang en op het punt, zoo als des avonds meestal geschiedde, om te gaan ankeren, toen een extra post van Sintang, voor Pontianak, op zijde kwam. Deze bragt de tijding mede, dat het fort te Sintang, dien morgen ten 4½ ure door p. m. 2500 dajaks en maleijers, onder aanvoering van de sintansche pangerangs Ratoe, Moeda, Koning en Anoen aangevallen was. Tot vier malen toe hadden zij den aanval op nieuw gewaagd, doch waren telkens met een groot verlies van dooden en gekwetsten teruggeslagen. Van onze zijde was een inlandsch soldaat door een lillakogel gesneuveld; vele wapens en schilden werden buit gemaakt.

Denzelfden dag, des avonds ten 11 ure, zoude de vijand nog een' tweeden aanval op de benting beproeven.

Ik besloot om door te stoomen. Het was een regenachtige avond; in de rivier waren op deze hoogte zware bogten en steenen, en de inlandsche loods had er niet veel lust in.

Ik stelde hem gerust door hem van zijne verantwoordelijkheid te ontslaan. Ten 8 ure moesten wij voor een zware bui stoppen. Ten 9½ ure was de *Celebes* voor de vijandelijke kampong. De assistent-resident von Gaffron en de militaire commandant van Hoey Schilthouwer kwamen aan boord. Van hen vernamen wij, dat de vijand zich in de versterkte woningen van de pangerangs Moeda en Koning, een twintig minuten hooger de rivier opgelegen, tot een nieuwen aanval vereenigd had.

Door den luitenant-kolonel en mij werd besloten, om dadelijk weder anker op te gaan en hooger op te stoomen. Inmiddels werd de batterij met scherp geladen en een landingsdetachement, uit land- en zeemagt te zamengesteld, in gereedheid gebragt.

Ten 10¼ ure was de *Celebes* voor de versterkte huizen aan den linkeroever van de rivier genaderd; twee schoten met kartetsen werden in dezelve gedaan, een oogenblik daarna vielen mede twee schoten met kartetsen, in de twee à drie scheepslengten hooger opgelegen huizen aan den regter oever. Gelijktijdig werden alle sloepen gestreken en de troepen aan den wal gebragt. Op den linkeroever debarkeerden de 1ste luitenant Kriesfeld met 35 soldaten, aan den regteroever de luitenant-ter-zee 2de klasse Steffens met den 2den luitenant Thieme en 16 mariniers en matrozen. De *Celebes* hield daarna tusschen de huizen op en neder. Op het roepen van de luitenant Kriesfeld, dat zich in de huizen nog vele vijanden bevonden, werd de luitenant-ter-zee 2de kl., baron van Heekeren, met nog 16 man ter zijner assistentie gezonden. Weldra was het nu een generale vlugt geworden. Vier vijandelijke lijken werden op de plaats gevonden. De huizen werden daarna met veel moeite in brand gestoken en voor middernacht waren geheel Sintang en omstreken door een hevigen vuurgloed verlicht.

Nadat de gedebarkeerden, zonder eenig verlies geleden te hebben, weder aan boord waren gekomen dreef de *Celebes* tusschen de brandende gebouwen door terug naar hare eerste ankerplaats bij het fort.

Bij het begin van de attaque was het vrij droog weder, doch weldra barstte een hevig onweder, dat uren aanhield, met hevige regens over ons los.

Gedurende de geheelen nacht werd er stoom opgehouden en met de meeste omzigtigheid en waakzaamheid de wacht gedaan.

Het is mij een streelend genoegen UHE. Gestr. hier de verzekering te kunnen geven, dat, niettegenstaande het donkere van den nacht en het slechte weder, zoowel door de onder mijne bevelen dienende officieren als verdere ekwipaadje van de *Celebes*, bij deze nachtelijke gelegenheid, de gegeven bevelen met de meesten ijver en naauwgezetheid zijn opgevolgd en ten uitvoer gebragt. Allen wedijverden, daar waar zij stonden, om hunnen pligt te doen en zich te onderscheiden. De machinekamer zij vooral ook mijnen dank toegebragt; de gegeven bevelen werden daar bijna gelijktijdig met de waarschuwing er toe, ten uitvoer gebragt.

Den 13den gingen de geëmbarkeerde troepen in schaftting aan den wal over. Dien dag kwamen de nog overgebleven mantries, kooplieden en notabelen van Sintang, die niet gevlugt of met den vijand afgetrokken waren, bij den luitenant kolonel, wd. resident, hunne opwachting maken. Daar de pannumbahan, die de handelingen zijner ooms niet had kunnen tegengaan, ook gevlugt was, werd gedurende zijne absentie een tijdelijk bestuur aangesteld, en aan den kleinen man de verzekering gegeven, dat het gouvernement hem niet voor het wangedrag zijner vorsten zoude doen boeten.

De pannumbahan werd door afgevaardigden verzocht weder in zijn rijk terug te keeren.

In den namiddag van van dien dag deden al de gewapende sloepen van de *Celebes* eene militaire verkenning op de rivier. Het gedeelte van de huizen, dat den vorigen avond door den harden regen niet geheel afgebrand was, werd op nieuw aangestoken. Twee ijzeren kanons, te slecht om mede te nemen, werden in de rivier geworpen. De luitenant-kolonel Croese en ik verzelden dezen togt.

Van de kruisboot No. 28 jurugan Norilla, die in den morgen van den 12den zulke goede diensten bewezen had, was een sampang met 7 man, in den nacht van den aanval op patrouille gezonden, vermist; weldra kregen wij de treurige tijding, dat vier van de opvarenden door den vijand genomen en van kant gemaakt waren, en de drie overigen zich door de vlugt hadden gered.

Twee hunner lijken, waarvan een zonder hoofd, kwamen voorbij drijven, werden opgevischt en ter aarde besteld.

Vooreerst geen aanval meer te vreezen zijnde, embarkeerden den 17den November een sergeant met 35 Inlandsche soldaten en stoomde de *Celebes* naar Salembauw. Te Souhoet en Silat werd geankerd.

De komst van den stoomer boezemde langs den geheelen weg den goedgezinden vertrouwen en den kwaadgezinden schrik en vrees in. Pangeran Mahomet van Salembauw bood aan, om met zijne dajaks tegen de oproerige vorsten van Sintang te velde te trekken; deze uitnoodiging werd door den luit. kolonel Croese voor het oogenblik van de hand gewezen.

Om echter aan de inwoners van Sintang zijne goede verstandhouding met het gouvernement te doen uitkomen, werden twee vorstelijke hoofden en 37 zijner dajaks met de *Celebes* naar Sintang medegenomen, en in het fort gehuisvest.

Den 21sten kwam de *Celebes* te Sintang terug.

De pannumbahan was inmiddels ook teruggekomen. Den volgenden dag kwam hij zijne opwachting bij den overste Croese maken.

De oproerige pangerangs hadden in dien tijd de wijk naar de boven Melawie genomen, de meeste dajaks hadden hen verlaten, hun grootste aanhang was verbroken.

Te Sintang werden aan het fort en de kruisboot afgegeven een mortier van 13 duim met toebehooren, 32 granaten à 13 duim, 50 handgranaten à 7 duim, 20 kartetsen à 6 pd., en 60 kartetsen à 1 pd.

Den 25sten November werd de terugreis naar Pontianak begonnen.

Bantam. — Ten gevolge van de, van af den 22sten tot den 27sten November, bijna zonder ophouden gevallen zware regens, hebben de rivieren in deze residentie zoodanige hoogte bereikt, als sedert het jaar 1846 niet meer was waargenomen. Belangrijke schade is daardoor aan de waterwerken, bruggen en wegen aangerigt. De groote weg langs het strand, in de districten Anjer en Tjiringien, alwaar de sterk gezwollen rivieren door hoog zeegetij in hare uitwatering werden verhinderd, heeft weder, even als in het laatst van het vorige jaar, het meest geleden. Al de bruggen van Anjer tot Passawran, waaronder ook de onlangs nieuw gelegde brug bij Passang Tenang, zijn weggeslagen.

De aarden dam in de Tjikoning, waardoor het water in de leiding tot de hoofdplaats Anjer, ten dienste van het fort en de aldaar ter reede komende schepen wordt gevoerd, is vernield en de leiding daardoor geheel verstopt.

Een onlangs voltooide groote aarden dam in de rivier Tjikoeloer en eene houten brug over de Bantam rivier, nabij het militair hospitaal te Serang, zijn weggeslagen, waardoor de gemeenschap met de omliggende kampongs zeer werd belemmerd.

De lang aanhoudende bandjers in de rivier Tjioedjoeng hebben de gemeenschap langs den grooten postweg, nabij Onderandir, eenige dagen achtereen voor rijtuigen gestremd.

De brievenpostdienst is echter gaande kunnen worden gehouden. Eene groote doorbraak in den dijk bij Onderandir zette een gedeelte van de aldaar reeds met bibiet beplante velden onder water.

Verlies van menschenlevens en van vee heeft bij deze overstroomingen geen plaats gevonden.

Door het bestuur waren bereids de noodige maatregelen tot herstelling van een en ander genomen.

BAGELEN, Door de in den laatsten tijd herhaaldelijk gevallen zware regens en daardoor ontstane overstroomingen werden hier weder de volgende verwoestingen aangerigt.

Van den ringmuur aan de regentswoningen te Poerwo redjo, vroeger reeds eenigzins beschadigd, stortte een gedeelte van 84 voeten lang en 8 voeten hoog in.

In het district Loano is op den grooten weg naar de residentie Kadoe, van het bergje Geger Mindjangan, ter lengte van 60 en breedte van 12 voeten aarde nedergestort, waardoor de daar langs loopende waterleiding is verstopt en beschadigd.

De nieuwe indigo aanplantingen hebben op sommige plaatsen veel geleden, vooral in het district Sokka, alwaar 80 bouws als uitgestorven worden opgegeven. De overige schade aan aanplantingen kon men nog niet opgeven, omdat de bandjers in de rivieren Kedong Bener en Kedong Tawon nog steeds voortduurden.

De steenen brug of duiker op den grooten weg nabij de dessa Tersobo, district Premboon, is gedeeltelijk door het water ingestort. De passage werd hierdoor echter niet gestremd.

Door het water, hetwelk de buiten hare oevers getreden rivier Gebang over de sawa's had uitgetort, werd een gat in den grooten weg geslagen van 60 voeten breed en 20 voeten diep. Door middel van een vlot bleef de passage voor voertuigen open. Volgens de inlandsche hoofden heeft het water in sommige rivieren, in de 15 laatste jaren, nimmer zulk eene hoogte bereikt.

KEDIRIE. Ook hier hebben de aanhoudende regens min of meer belangrijke schade toegebragt aan dammen, waterleidingen, bruggen en wegen. Onder anderen is door overstrooming van het riviertje Plumessan, meer dan de helft van den grooten rijweg, tusschen de regentschappen Ngrowo en Trengalek, over eene lengte van p, m. 70 roeden weggeslagen.

Maatregelen worden genomen om deze schade te herstellen.

In de kotta Kedirie vertoonden zich, in den nacht van den 27sten op den 28sten November, op twee verschillende wegen, twee tijgers, een groote en een kleine; de groote werd door ongeveer 80 man afgemaakt, bij welke gelegenheid een inlander is gedood en twee zijn gekwetst. Den kleinen tijger, die zich op het erf van een Europeesch ingezeten vertoond had, had men nog niet kunnen vangen.

— Men leest in de *Java Bode* dd. 17 December No. 101

In de *The Cape Mercantile Advertiser*, van 6, 13 en 18 October, vinden wij de volgende berigten omtrent de Nederlandsche schepen *Japara* en *Lucipara*:

Kantoor van den Resident Magistraat, Bredasdorp, 3 October 1856.

Aan den Edelen Secretaris des Gouvernements.

Edele Heer. — Ik heb u de droevige tijding, door mij op dit oogenblik (7 a.m,) ontvangen, mede te deelen, van een verongelukt vaartuig in de nabijheid van Ratel Rivier, op eene plaats den Edelen Dirk G. van Breda, te Quoin Punt, toebehoorende, dezelfde plaats, waar de *Jessie* en *Doncaster* eenige jaren geleden verongelukt zijn, en na alle waarschijnlijkheid zijn allen, die zich aan boord hebben bevonden, verdronken. De Veldkornet maakt geene melding van den dag, wanneer dit ongelukkig geval plaats gehad heeft, maar volgens hetgeen hij schrijft, dat vier doode ligchamen opgespoeld zijn, moeten allen omgekomen zijn. Ik denk dat het vaartuig op den dag of in den nacht voor den 2den Oct., moet verongelukt zijn; volgens eenige documenten naar den Veldkornet gezonden, zoude het blijken, dat het een Rotterdamsche Bark is genaamd *Japara*, Kapitein C. S. Kley, die volgens de gezegde documenten in breedte 17° 3'' N. lengte 91° 31'' op den 3den Maart ll., gestorven is. Bij de ontvangst van zijnen brief heb ik onmiddelijk directien naar den Veldkornet van Elim gezonden, de noodige stappen te nemen, de opgespoelde ligchamen, en eenigen dien nog opspoelen mogten, behoorlijk te doen begraven; alle mogelijk middelen aan te wenden de lading zoowel als eenig gedeelte van het vaartuig dat het strand mogt bereiken, te beschermen, en mij alle documenten toe te zenden, welke bij het vaartuig gevonden zijn, om verder te worden overgezonden. Ik annexeer copij van het rapport van den Veldkornet. Ik heb ook afschrift van het rapport van den Veldkornet aan den Sub Ontvanger der Douane te Port Elizabeth, gezonden — Ik heb enz., — J. H. HOFMEIJER, Resident Magistraat.

Aan den Resident Magistraat Bredasdorp, Hasevlakte, 2 October 1856.

Wel-Edele Heer — Ik heb op dit oogenblik van den Heer M. A. van Breda van Ratel Rivier berigt ontvangen, dat een vaartuig in zijne nabijheid te Quoin punt, verongelukt is. De Heer Breda berigt mij, dat hij het strand heden morgen bezocht heeft, en hetzelve met hout en vier opgespoelde doode lichamen bestrooid heeft gevonden, en volgens zijn brief moeten allen zijn omgekomen, zijnde de groote schuit met eene kleine schuit daarin opgespoeld als ook 's Kapiteins gig, welke in stukken was. Hij heeft ook eenige losse documenten gevonden en aan mij gezonden, waaruit blijkt dat het een Rotterdamsche bark is, genaamd de *Japara*, kapitein C. S. Kley, die volgens deze documenten in breedte 17° 3'' lengte 91° 31'' op den 3den Maart ll. gestorven is. — Ik heb, enz., H. W. K. BREDA, Veldkornet.

— De masten; stengen, sparren, enz. als ook de scheepsbehoeften en provisien tot de verlatene Hollandsche bark *Lucipara*, behoorende, zullen op Dingsdag, te Simonsstad, worden verkocht. Het hol der vaartuigen zalin den namiddag van denzelfden dag worden verkocht.

— Het *Volksblad* publiceert uit eene Hollandsche, — de *Rotterdamsche Courant*, — eenig belangrijk narigt, betrekkelijk de *Japara*, onlangs aan Quoin Punt verongelukt: — Juist een jaar geleden vertrok kapitein Coenraad Smidt Klein met het schip *Japara* van Rotterdam naar Moulmain. Hij voerde voor de eerste maal het bevel als kapitein. Hij had bijna zijne bestemming Moulmain bereikt, toen eene ziekte een einde aan zijn leven maakte, hij stierf op den 2den Maart dezes jaars, en werd te Moulmain begraven. Een jaar voor dit gebeurde, had Klein, toen stuurman zijnde, op een ander schip het ongeluk op de kust van Akyab schipbreuk te lijden, waarbij hij alles, met uitzondering van zijn leven, verloren heeft. Hij laat eene weduwe met jonge kinderen in eene behoeftige omstandigheid na.

SINGAPORE

(*Vervolg en slot.*)

De krokrodillen vindt men algemeen in de zoutwaterkreeken, doch doordien er overvloed is, van verschillende vischsoorten, verneemt men maar zelden dat zij den mensch aanvallen. De Iguana hagedis of leguaan, de *bewak* van de Maleijers, ziet men er veel, maar vindt men te Singapore niet de luidruchtige huishagedis, tjitjak, die te Pinang en Siam in alle huizen wordt gevonden. De eetbare schildpad is er in overvloed, zoowel te Singapore als langs de stranden der omliggende eilanden, en daar deze alleen door Europeanen en door Chinezen wordt gegeten, is dit het goedkoopste vleesch, dat er ter markt wordt gebragt. Voor de grootste, die verscheidene honderde ponden weegt betaalt men slechts 6 of 7 Shillings (dat is omstreeks, vier gulden.)

Volgens Dr. Oxleij zijn er niet veel soorten van slangen. De zwarte Cobra en eene soort trigono cephalus zijn de eenigsten die wezenlijk giftig zijn. — De Cobra, heeft de bijzondere eigenschap van haar gif, van zich af te spuiten. De Maleijers zeggen dat hare beet, ongeneeslijk is. Dr. Oxleij, heeft eene kip binnen drie minuten tijds aan de beet van eene zwarte Cobra zien sterven, doch had hij geene gelegenheid, om de werking van haar gif, op grootere dieren waartenemen. De gemiddelde lengte van de Cobra is van 4½ tot 5 voet. Daar het een vadsig dier en bovendien lang zaam in zijne bewegingen is, is het gemakkelijk te verrassen en te dooden. Wanneer de Cobra vervolgd wordt, rigt zij het lijf op, en geeft een geluid, als het blazen van eene kwaadaardige kat; terwijl zij een zeer sterk giftig vocht tot op een afstand van 6 tot 8 voeten van zich af-puit.

Visschen en schaaldieren zijn er veelsoortig. Dr. Oxleij noemt veertig verschillende soorten op, als door hemzelve gezien. Vijf of zes van deze soorten zijn zeer goed voor de tafel, en niets minder dan onze Europesche visch. De beste van deze is, die door de Maleijers wordt genoemd *Dorang* of *Bawal Poetie*, zij is lekkerder dan onze tong en minder zoet dan de tarbot.

De landbouw te Singapore is, hoezeer men er wel moeite aan besteedt, tot eenige weinige plantensoorten beperkt; moeskruiden en keukengroenten groeijen er bijna in het geheel niet. — De grond van het eiland is op eenige enkele plekken na, even als de grond van het schiereiland, onvruchtbaar. Er zijn geene natuurlijke middelen van besproeijing, en daarom kan ook de grond niet op eene goed koope wijze voorzien in de voornaamste levensbehoeften, — iets dat in de Indische Archipel alleen kan plaats vinden op zulke vette vulkanische of alluviale gronden, waar men voortdurend eene overvloedige besproeijing kan aanbrengen. Het terrein te Singapore is ongeschikt voor den aanplant van rijst, suikerriet, indigo, peulvruchten, turksche tarwe (djagong), tabak, katoen etc., voor koffij is het land veel te laag.

De muskaatnotenboom tiert er alleenlijk door sterke bemesting en kruidnagelen komen er niet eens op. Zulk plantsoen daarentegen, dat meer warmte dan vocht behoeft, zoo als de kokos- en arecapalmen de *Uncaria Gambir* etc. tieren er welig. — Zwarte peper, eene hier overgebragte plant, wanneer zij een weinig wordt gemest is eene goede speculatie. In 1854 beliep de peperoogst 3,116,533 ponden, en de betel of arecanootboomen wierpen over de 4 millioen ponden betelnooten af. Ananassen, Yams, Pisangs etc. groeijen er goed.

Voor het bebouwen van het land bedient men zich te Singapore van ploeg, egge noch spade: alles wordt gedaan met de patjol, hetgeen daaraan moet worden toegeschreven, dat er geene velden worden beplant, groot genoeg om het gebruik van de ploeg met voordeel toe te passen. Wanneer het Gouvernement woeste gronden afstaat, betaalt men daarvoor 30 shillings (achttien gulden) per acre of bunder, mits de gronden binnen een rayon van twee mijlen van de stad zijn gelegen zijn, leggen deze buiten dezen rayon, dan betaalt men slechts de helft. Na een vierde van een eeuw, er over te hebben geschreven en gekeven, is het Eng. Gouvernement eindelijk tot dit eenvoudige systeem van landafstand gekomen.

Sago is het eenigste wat te Singapore in belangrijke hoeveelheid wordt gefabriceerd en van dit artikel, kan men zeggen, dat bijna alles wat er in den handel wordt gebragt, van deze plaats herkomstig is. De hoeveelheid die jaarlijks wordt geproduceerd, beloopt omstreeks zestien millioen ponden gewigts en representeert eene waarde van cc. 30,000 £ St. (*f* 360,000). Gereedschappen, sabels, haakbussen, etc., zoo ook meubelen worden door de Chinezen in vrij groote hoeveelheden aangemaakt. — Wegens gebrek aan sleephellingen en andere benoodigdheden, is er nog niet veel scheepsbouw. Er zijn echter zeer geschikte plaatsen, tot het aanlegen van drooge dokken, etc.

Nijverheid van welken aard ook, moet hier niet anders beschouwd worden dan als bijzaak. — Singapore is inderdaad de groote stapelplaats, het magazijn, waar de voornaamste voortbrengselen van Europa, Azië en Amerika worden opgeslagen, om van daaruit naar schier alle deelen der wereld te worden verspreid. — De stad, die de zetel van dien handel is, ligt op 1°17' N. B. en 103°50'47'' O. L, en slechts 77 mijlen benoorden de linie; zij is gebouwd aan de zuidzijde van het eiland, aan eene inham van de zee, waarin zich de beek stort, die met den naam van Singapore-rivier wordt bestempeld. — Aan den westelijken oever van die zoogenaamde rivier, zijn de winkels en kantoren; terwijl de publieke gebouwen en de woonhuizen der gegoedde ingezetenen, zich oostelijk uitstrekken over eene slechts weinige voeten boven de oppervlakte der zee verhevene, zandvlakte. Er is, eigenlijk gezegd, geen haven, maar de inham of baai waaraan de stad gebouwd is, biedt zulk eene veilige ankerplaats aan, dat die aan alle vereischten van eene haven beantwoordt. De grootste schepen, vinden eenen goeden ankergrond op twee Eng. mijlen afstands van de stad; die van gemiddelde groote komen tot binnen eene mijl van het strand, en kleine vaartuigen, kunnen tot vlak voor de stad ankeren; terwijl overigens de rivier zelve ten allen tijde bevaarbaar is voor laadbooten, die aan de baai op den westelijken oever kunnen aanleggen.

In 1826, zeven jaren nadat de Engelschen zich te Singapore hadden nedergezet, bedroeg de bevolking reeds een aantal van 13,000 zielen en in 1850 telde men er 60,000 ingezetenen, waarvan 26,000 in de stad woonden. Deze bevolking is zeer ongelijksoortig en uit niet minder dan vijftien verschillende natien zamengesteld. De Chinezen zijn de talrijksten en staan tot de geheele bevolking als 53: 100; daarop volgen de Maleijers, die in de verhouding stonden als 23: 100, hierop volgden de inboorlingen van de verschillende streken van het vasteland van Indië, als: Bengalen, Coromandel, etc., deze stonden als 14 — de Celebianen als 4 en de Javanen als 3 tot 100. — Afstammelingen van Europeanen, kleurlingen, waren er niet meer dan 922 en de Europeanen die het oppergezag uitoefenden bepaalden zich tot een getal van slechts 360 personen.— De talen die er gesproken worden, zijn niet minder talrijk dan de natien die men er vindt. — Onder de Chinezen worden drie onderscheidene dialecten gesproken; die van het vasteland van Indië, spreken vier talen, en de Celebianen en Javanen elk twee. — Dan zijn er nog het Engelsch, Arabisch, Parsies, etc.— De lingua franca echter, de taal die voor al die verschillende deelen dier gemengde maatschappij wordt gesproken en ons aan eene Babijlonische verwarring van spraken doet denken is het, het gemakkelijkst aanteleeren Maleisch, waar elk vreemdeling spoedig eene oppervlakkige kennis van verkrijgt.

Omtrent de bevolking van Singapore bestaat er eene opmerkenswaardige bijzonderheid, in de buitengewoon ongelijke verhouding tusschen het aantal mannelijke en vrouwelijke ingezetenen, hetgeen zich in meerdere of mindere mate uitstrekt over alle klassen van inwoners. — Over het geheel maken de vrouwen slechts een zevende gedeelte uit der geheele bevolking.— Dit verschil is echter het grootst, onder de Chinesche bevolking waarvan de vrouwen slechts een negentiende gedeelte uitmaken, en die vrouwen zijn zelfs nog niet eens eigenlijk Chineesche maar afstammelingen van Chineesche vaders bij vrouwen van andere natien. — Dat dit onderscheid bij de Chinezen zoo veel grooter is, dan bij andere deelen der bevolking, is het gevolg van de eigenaardigheid der Chinesche landverhuizing, die, op zeer zeldzame uitzonderingen na, zich alleenlijk tot de mannen bepaalt. (*)

De handel van Singapore strekt zich uit, tot alle Europesche havens die op Indië handel drijven, tot alle havens van het vasteland van Azië, (van de Roode tot de Geele zeeën), met Manilla en met alle eilanden van den Maleischen archipel. In de in- en uitvoerstaten worden deze plaatsen onder 32 verschillende hoofden geclassificeerd. De voornaamste handel is met Engeland en daarop volgt die met China, Britsch- en Nederlandsch Indië. In 1855 bedroeg de gezamenlijke waarde der ingevoerde artikelen £ 21,267,696. en de uitvoeren £ 17,504,398, beiden met inbegrip van specie. Het aantal aangekomene raschepen gedurende dat jaar bedroeg 892 Jonken en de vertrokkene 825 en praauwen 2500 à 2600.

De voornaamste invoerartikelen van Europa, zijn katoenen en wollen stukgoederen en metalen, die van Britsch Indie opium en ruwe katoenen voor de Chinesche markt en die van China aardenwerk, zijde, thee, kamfer en Cassia. Een gewone prijscourant noteert ten minsten een veertigtal verschillende artikelen van de Maleische en Philippijnsche Archipels, en de omliggende streken, als Tonquin, Cochin China, Kambaja, Siam etc. Onder de van die streeken aangevoerde artikelen zijn de voornaamste: rijst, suiker, peper, koffij, tin, goud, spiegelns schildpad (karet), etc. — Van de Indische handelsartikelen mag men zeggen dat velen derzelve, in den handel zijn gekomen, als een gevolg van de vestiging de Engelschen te Singapore, zoo als het ananasgaren, de getah percha, gomelastiek, plantentalk, sago, huiden, hoornen etc.

Singapore is in de ruimste beteekenis van het woord, eene vrijhaven en is, bijna van het oogenblik van hare grondlegging, voor alle natien gelijkelijk opengesteld. Geene belasting, onder welke benaming ook, wordt van schip of lading geheven; alleenlijk moet men eene kleinigheid betalen, tot onderhoud van den vuurtoren, op de Pedra Branca, en hiervan zijn de Inlandsche vaartuigen, zelfs nog verschoond. Deze vrijheid en de geschikte ligging van het eiland, zijn de oorzaken van de spoedige opkomst van Singapore, eene opkomst die in het oosten, zonder voorbeeld is, en meer aan eene Amerikaansche dan aan eene Aziatische volkplanting doen denken. Het voorbeeld van het Engelsch bestuur, met de algeheele openstelling der haven van Singapore, is door het Nederlandsche Gouvernement op meer dan een punt, met goede doch niet zóó groote resultaten, gevolgd geworden.

In 1853, waren er 4719, grootendeels steenen met pannen gedekte huizen en gebouwen. De gemeente belasting daarover, die berekend wordt tegen 10 % over de huurwaarde, bragt op 5224 P. St. waaruit blijkt dat er jaarlijks eene som van 52,240 £ St. (ruim 6 tonnen gouds) aan gezamenlijke huishuren werd betaald, — rekent men nu de koopwaarde van een huis gelijk aan vijftien jaren derzelfs huurwaarde, dan zoude de waarde die in gebouwen wordt gerepresenteerd eene som beloopen van 783,600 P. St. of *f* 9,403,200.— Waarschijnlijk echter is dit meer; want de schattingen voor de gemeente-belasting worden altijd zeer laag genomen.

Het uitvoerend bewind te Singapore, Malacca en Pinang, bevindt zich in handen van eenen Ambtenaar, die den titel voert van Gouverneur, doch inderdaad niet meer is dan de luitenant van den Gouverneur Generaal van Britsch-Indië, en met de wezenlijke magt van beheer is bekleed — die van wetten te maken en derzelver toepassing te regelen — regtstreeks en onder den Gouverneur is, op elke der drie plaatsen een Ambtenaar die den titel voert van Resident Councillor.

De wetten zijn dezelfde als in Engeland, doch met betrekking tot de Inlandsche bevolking zijn die gewijzigd naar hunne zeden en gewoonten, zij worden gehandhaafd door een hof van registratie (court of recorder). Er is ook een hof voor kleine schulden en eene regtbank van eersten aanleg (court of petty sessions).

De plaatselijke inkomsten bestaan in accijnsen op het gebruik van opium en spiritus; de pacht der publieke marktplaatsen die het Gouvernement zich heeft voorbehouden de verkoop van woeste gronden, de erfpacht van gronden die in de stad in bruikleen zijn afgestaan, sommige voor 99, andere voor 990 jaren; kosten en boeten aan de geregtshoven en policiebureaux en de brievenposterij.

Het totale bedrag dier revenuen was over het boekjaar 1852—53 45,720 P. St. en de uitgaven P. St. 44,234, dus 1486 minder dan de inkomsten.

Dit batig saldo zoude veel grooter zijn geweest, ware het niet, dat men eenige posten ten onregte, ten laste van deze volkplanting had gesteld: zoo als, eene maritime inrigting ter wering van zeeroof, waarbij geheel Indië een gelijk belang heeft; en het onderhoud der bannelingen van Britsch Indië, deze twee posten beloopen te zamen meer dan 10,000 P. St. of bijna een vierde van de geheele uitgaven. Over het jaar 1854—55 bedroegen de openbare inkomsten, cc 10,000 P. St. meer dan

op het verbruik van amfioen	32.520 P. St.
„ „ sterke dranken	11.412 „
„ „ palmwijn	670 „
marktpachten	3.372
	47.874 P. St.
Hierbij komt nog het bedrag van erfpachten, paarden en wagens etc., dat gebezigd wordt tot onder houd van wegen en bruggen, verlichting der straten etc.	8892 „
	56.766 £ St.

(*) Crawfurd had ditzelfde kunnen toepassen op Arabieren, Persianen etc. Het vreemde van deze waarheid, valt ook geheel weg, wanneer men in aanmerking neemt, het systême de reclusion waarnaar die volken hunne vrouwen behandelen, hetgeen zeer moeijelijk maakt voor den getrouwden man, om met zijne vrouw te emigreren zonder dat stelsel, dat door de sterke hartstogt der ijverzucht wordt gesteund, te verbreken. *De Redactie.*

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKEN.

Getrouwd:

A. J. T. NIGGEBRUGGE

MET

C. H. LOBRY.

SOERABAYA, 17 *December* 1856.

Eenige kennisgave. (773)

GBOORRTEN.

Bevallen van een *ZOON*, L. J. KOMMISSARIS, geb. KLAASSEN.

MALANG, 16 *December* 1856. (777)

VENDUTIE WEGENS VERTREK

Op Zaturdag den 27sten December,

na afloop der vendutie aan de Fabriek voor het Stoomwezen en de Nijverheid, ten huize van den Hoofd-Cipier in 's land gevangenis alhier

J. C, LÖWENSTROM

door H. MARTENS.

Van dezelfs NETTEN INBOEDEL, bestaande uit Gepolitoerde, eigen gemaakte MEUBELEN, SPIEGELS, Fraaije SCHILDERIJEN, juist loopende KLOKKEN en PENDULES, EET- en THEESERVIEZEN, enz. enz.

Groote SPEELDOOZEN met turksch muziek.

Eene groote partij BLOEMEN in potten, waaronder schoone VRUCHT- en DWERGBOOMEN.

Fraai GEVOGELTE, waaronder 4 stuks sprekende BEO'S.

Eene groote Volière met 120 à 130 stuks gevogelte, als: KROONVOGELS, ZEEDUIVEN, enz.

Twee vierhoornige BOKKEN.

Een voor de jagt afgerigt groote HERTEBEEST, JAGTGEWEEREN en JAGTGEREEDSCHAP.

Een met pannen gedekte STAL voor twee paarden, enz. enz.

Intusschen kan een en ander uit de hand worden overgenomen. (781)

VENDUTIE.

Op Dingsdag den 23sten December,

Bij J. H. FRIEDLANDER, van Diverse Provisien, Lijnwaden, Chitzen, Laken, alsmede onuitgeloste Pandgoederen, als een Groote Diamanten Ring wegende circa Elf; 1 Paar Brillante Oorringen wegende Vijf; 1 Brillante Vingerring wegende Vijf en 1 Paar Diamanten Vingerringen wegende Vijf Karaten; alle zonder Reserve. (759)

VENDUTIE.

Op den 29sten December aanstaande.

Zal door den ondergeteekende alhier op publieke vendutie worden verkocht het huis thans bewoond door den heer J. R. W. CLAASEN, toebehoorende aan Mevrouw de weduwe VON BULOW.

PASOEROEAN, W. MAJOR qq.

3 *December* 1856. (731)

VENDUTIE.

Op Woensdag den 31sten December.

Bij **S. H. WANDERS** van SPIEGELS, SCHILDERIJEN, PENDULES, LAMPEN, VERLAKT BLADWERK, LAKEN, ROODEN WIJN, MADERA en PORTWIJN op heele en halve flesschen, GENEVER, COGNAC, HAVANAH CIGAREN, WAGEN-PASSEMENTEN, ZIJDE om wagens te bekleeden, zoo mede twee elegante nieuwe EUROPESCHE WAGENS, ENZ. ENZ.

Verders zullen nog zonder reserve worden verkocht, eene partij VERSCHE GROENTENS en VLEESCHEN in blik en ZUREN op flesschen, verdeeld in kavelingen geschikt voor huisselijk gebruik. (749)

Op de vendutie van **S. H. WANDERS**, op *Woensdag den 31sten December*, zullen worden verkocht eenige goederen van den Heer VAN DER JAGT, als: GOUD en ZILVERWERK, GOUDEN HOROLOGIEN, STAATSBLADEN ingebonden, van 1816-1856 met index, eenige DICTIONNAIRES, KUNSTWOORDENBOEKEN en METHODE DE PIANO, KOOPMANS WERELD- en VLAGGEKAART, LOKETKAST, SCHRIJF-CASSETTE, VALIESKOFFER, FRAAIJE PISTOLEN, EEN PALANKIJN en TWEE AMBOINESCHE PLANKEN cc. zes voet lang en vier voet breed. (761)

VERTREK VAN SCHEPEN.

DE STOOMBOOT PALEMBANG.

Gezagvoerder H. J ROSEBOOM, vertrekt naar BATAVIA via SAMARANG, op *den* 4*den* en 18*den Januarij a. s.* Adres bij

SOERABAYA, W. CORES DE VRIES.

22 *December* 1856. (725)

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden per het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers uitmuntend ingerigt Engelsch schip

VELOCITY,

kapitein W. PAUL, tegen *Ultimo December* van hier te vertrekken.

Nadere informatien zijn te bekomen bij

De Agenten

(779) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

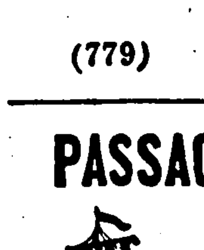

Wordt aangeboden met het snelzeilend en voor den overvoer van passagiers uitmuntend ingerigt Nederlandsch schip *JAVA'S WELVAREN*, kapitein K. B. DE VEER, hebbende een geëxamineerden scheepsdokter aan boord, en zal vermoedelijk tegen *medio Januarij a. k.* tot vertrek gereed zijn.

Men gelieve zich voor nadere informatien te vervoegen bij den Gezagvoerder in het *Hotel Montoft* of bij

De Agenten,

(776) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het snelzeilend Nederl. campagne schip *JOHANNA EN GEERTRUIDE*, kapitein P. FLENS JOHZN.

Deze schoone bodem, voorzien van eene prachtig ingerigte kajuit, een aantal allerdoelmatigste en ruime hutten, badkamer en overigens behoorlijk voor den overvoer van passagiers uitgerust, vaart eenen geëxamineerden doctor, en vermag derhalve zoowel aan familiën als enkele personen ten sterkste te worden aanbevolen.

Het vertrek zal omstreeks *medio Februarij* 1857, plaats hebben

Nadere informatiën zijn te bekomen, bij

De Agenten,

(775) FRASER EATON & CO.

PASSAGE NAAR NEDERLAND.

Wordt aangeboden met het dagelijks alhier verwacht wordende, snelzeilend Nederlandsch Campagne Fregatschip, **ELISABETH**, kapt. H. F. KLOK.

Deze bodem, reeds zoo gunstig bekend, varende eenen geëxamineerden scheepsdoctor en voorzien van 2 afzonderlijke kajuiten met ruime luchtige hutten, badkamer en alle andere mogelijke gemakken, is, zoo aan familien, als enkele personen zeer aan te bevelen.

Het vertrek zal vermoedelijk medio Januarij plaats hebben.

Voor nadere informatien adresseere men zich bij

De Agenten,

(769) **J. F. VAN LEEUWEN & Co.**

DEBITEUREN en **CREDITEUREN** aan den boedel van wijlen den heer CHARLES ETTY, worden bij deze uitgenoodigd binnen den tijd van *drie maanden* gerekend van heden, opgave of betaling te doen aan

(774) *De testamentaire Executeuren*,

PROBOLINGO, CHAs. ETTY,

den 13*den December* 1856. M. W. ETTY.

TE KOOP

EEN KOTTER en een SLOEP met toebehooren.

Te bevragen, bij

(784) LEDEBOER & Co.

TE KOOP

Tegen zeer billijken prijs.

EEN PRACHTIG SNOER ECHTE PAARLEN.

Te bevragen bij de uitgevers dezes. (746)

EUROPESCHE EN BATAVIASCHE

MEUBELEN zijn bij voortduring voorhanden, bij (789) **ASSCHENBERGH & CO.**

WISSELS OP NEDERLAND.

(787) Bij J. F. VAN LEEUWEN & CO.

KRUISBESSEN op water en GEMBER.

(783) bij LEDEBOER & Co.

ALMANAKKEN voor 1857.

ZAKALMANAK	*f* 2.
Franco *met* KANTOOR-ALMANAK	3.
KANTOORALMANAK, opgeplakt.	1.
Onopgeplakt.	0,60

(780) E. FUHRI & CO.

VERSCHE SAMARANGSCHE BESCHUIT.

(785) Bij LEDEBOER & CO.

ECHTE PUIKE SAUCYS DE BOULOGNE.
PUIKE HAMMEN.
„ BOTER.
PUIK GEROOKT en GEZOUTEN TAFELSPEK.
VERSCHE VRUCHTEN OP BRANDEWIJN en OP WATER.
DRANKEN, PROVISIEN, ENZ., Bij
(782) DE STURLER & CO.

PAS ONTVANGEN

BIJ

LEDEBOER & CO.

Puike SAUCYS, WORST en PEKELSPEK in flesschen en vaatjes.
HAMMEN, BOTER en GROENTEN in blik.
(771)

WARNASARIE 1857.

INDISCH JAARBOEKJE.

Pas ontvangen bij
(786) E. FUHRI & CO.

PAS ONTVANGEN.

BIJ

J. LLOYD & CO.

DIRECT VAN JOSE D'ALMEIDA & SONS, TE SINGAPORE.

HET PATENT METALLIC LIQUID SHEATING.

Voor ijzere, gekoperde, gezinkte, of zonder eenig metaal bekleedde vaartuigen; waarvan een uitvoerig verslag gegeven is in den *Oostpost* N°. 77. (768)

DUIZEND EN EEN NACHT.

ARABISCHE VERTELLINGEN.

Drie deelen in prachtige banden.
(778) Bij E. FUHRI & CO.

ZALF EN PILLEN

VAN

HOLLOWAY.

EEN ONFEILBAAR MIDDEL TEGEN KLIERZIEKTE.

De oudste zoon van GERRIT JAN DE VRIES te *Djokdjokarta*, leed vreesselijk aan zweren aan de ledematen, welke ontstonden door klierziekte. Zijne ouders riepen de raad van verscheidene doctoren in en deden alles wat in hun vermogen was tot zijn herstel, doch niets kon baten; hij werd steeds erger. Eene zuster van Mevr. DE VRIES, die door de ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY van eene ziekte aan haar been genezen was, nam het kind onder hare hoede, voorgevende dat zij wilde zien wat een paar weken verblijf ten harent zoude uitwerken. Zoodra de lijder bij haar in huis was diende zij hem HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN toe, welke spoedig eene zigtbare vooruitgang bewerkten en na tien weken gebruik derzelve was ieder verschijnsel der ziekte als sneeuw voor de zon verdwenen. Zoodanig is het wonderdadig vermogen van deze heilzame geneesmiddelen. Zij genezen ook alle huidziekten. (679)

KOOL- EN ZWEEDSCHE TEER.

(772) Bij A. DUYSHART Sr.

PUIKE NIEUWE HARING.

(770) Bij LEDEBOER & CO.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Van
Dec. 17	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia.
„ —	Balische	Pinang.	Ong Kay.	Balie (Badong)
„ —	Nederl. Ind.	Sie Kanoegrahan.	Saenal.	„ Boliling.
„ —	Engelsche	Emma.	A. Griffin.	Booby eiland.
„ 18	Nederl. Ind.	Kiem Heg Soen.	Oei Bok Sing.	Samarang.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum	Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Naar
Dec. 18	Nederlandsche	Ida Willemina.	B. P. van Wijland.	Ned. via Prob., Panar. en Banjoew.
„ 19	Nederl. Ind.	Stoomschip Palembang.	H. J. Roseboom.	Batavia via Samarang.
„ —	„ „	Resgil Gair.	Sech Hasan bin Osman.	Banjermassing.
„ —	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerders	Bestemming	Agenten
Engelsche	Royal Shepherdess.	D. Napier.	Cowes.	Fraser Eaton & Co.
„	Velocity.	Wm. Paul.	„	„ „ „ „
Fransche	Alphonse Nicolas Cèzard.	F. Le Bozec.	Nantes.	„ „ „ „
„	Washington.	J. Laville.	„	„ „ „ „
Nederlandsche	Biesbosch.	Mugge.	Nederland.	„ „ „ „
„	Zuid Holland.	De Boer.	„	„ „ „ „
„	Trijntje Fenna.	J. F. des Ruelles.	„	„ „ „ „
„	Java's Welvaren.	de Veer.	„	„ „ „ „
Zweedsche	Pylades.	Sandeberg.	Falmouth.	„ „ „ „
Nederlandsche	Dorothea Henriette.	Smit.	Nederland.	B. J. van Eck & Co.
Fransche	Bougainville.	O. Albo.	Frankrijk.	„ „ „ „ „ „
Nederl. Ind.	Balgis.	Tjoe Eng.	Onbepaald.	Adam & Co.
Hamburgsche	Christian.	Binder.	China.	„ „ „
Engelsche	Emma.	Griffin.	Onbepaald.	„ „ „
Nederl. Ind.	Hamadany.	Mackenzie.	Makasser.	„ „ „
Nederlandsche	Maria Veronica.	G. Mulder.	Nederland.	P. Kervel & Co.
„	Constantia.	Vonck.	„	Ruyl Cramer & Co.
„	Louise Prinses der Nederlanden.	Florijn.	„	„ „ „ „
Nederl. Ind.	Sarie Borneo.	Hadjie Moht. Said.	Banjermassing.	Gezagvoerder.
„ „	Gatmier.	S. Sehan b. Said Baoezier.	Grissee.	„
„ „	Alnair	S. Awab b. Awab Said.	„	„
„ „	Harriet.	Kenna.	Timor Koepang.	Nash.
Nederl. Ind.	Faidool Rachman.	Said Abdulla bin Hassan Segaf.	Grissee.	Gezagvoerder.
“ „	Hosing.	Oey Boenko.	Balie.	Oey Waijtien.
„ „	Fathoor Rachman.	Said Alie Albady,	Grissee.	Gezagvoerder.
„ „	Risgel Gair.	Sech Achmat bin Abdulla Alan.	Banjarmassing.	„
„ „	Columbus Almansoor.	„ Oemar bin Abdulla Baoesir.	Grissee.	„

Aangekomen Passagiers.

Met het stoomschip *Palembang*, de heeren Riess en echtg., Mr. Diemont en echtg., Stijman, Arathoon, Neederen, van Kattenburch, Z. M. troepen en bannelingen.

Vertrokken Passagiers

Met het stoomschip *Palembang*, de heeren van Ommeren, H. Kruseman, J. L. Platon, W. J. Ploegman, F. C. von Franquémont, G. C. Bohl, Mejuvr. M. E. van der Hoff, en 16 schepelingen afkomstig van 't Ned. schip Generaal de Steurs, benevens Z. M. troepen en bannelingen.

SCHEPEN LIGGENDE TER REEDE.

Z. M. wachtschip Batavia, de stoomschepen Onrust, Vesuvius, Suriname en Celebes; de schoenerbrik de Lansier; de schoener Alphonse Nicolas Cózard, Alfulck, Biesbosch en Velocity; de stoomschepen Soerabaya en Banda; de barke, Fatal Maän, Adrakool Haer. Royal Shepherdess, Hoksing Ternate, ths. hern. Sarie Borneo, Maria Veronica, Aldjoesoor, Balgis, Washington, Trijntje Fenna, Louisa Prinses der Nederlanden, Constantia, Djoemoeroet, Fathal Kair, Fathoor Rachman, Columbus Almansoor, Zuid-Holland. Tatas Banjermassing, Fathool Wahap, Faidool Rachman, Java's Welvaren, Fathool Barie, Al Adenie, Elmachlaar, Hamadany, Emma, en Keem heg Soen; de brikken Pijlades, Gatmir, Christian en Sickanoegrahan, de schoeners Tio Kiem Tiang Thai, Tjanlie, Emelie, Kiem Ingsoen, Hokseeng, Attaief, So-Ookdis en Pinang, kotters Eduard en Tedok.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van den 18den tot en met den 20den December 1856.

AANVOER.

Van Balie per de Ned. Ind. schoener *Siekana Grahan*, gezagv. Saenal, agent Gezagvoerder.
375 picols kedelee pitten, 106 krandjangs tabak, Tan Bindjang; 875 picols rijst, 60 picols kapas, 17 picols dendeng en kleinigheden, Gezagvoerder.

Van Booby eiland per het Engelsche schip *Emma*, gezagv. Griffin, agenten Adam & Co.
1800 picols rijst, Adam & Co.

Van Singapore per de Ned. Ind. bark *Kim Heg Soen*, gezagv. Oeij Boksing agent Gezagvoerder.
79 collies onbekend, Order; 806 rollen kaijer touwen, 219 kisten thee, $15^{60}/_{100}$ picols kaijer touwen, 1 krandjang theepotjes en kleinigheden, Gezagvoerder.

UITVOER.

Naar Banjermassing per de Ned. Ind. bark *Resgil Hair*, gezagv. Sech Hassan bin Osman.
800 dozijn europ. borden, 140 katjes jav. koperwerk en 23 kisten inhd. lijnwaden en kleinigheden, Diverse Arabieren; 1 kist geweren, Adam & Co.

Naar Amsterdam via Pasoeroean per het Ned. schip *Dorothea Henriette*, gezagv. D. Smit.
$301^{840}/_{1000}$ picols noten, 582 schuitjes tin, wd. 300 picols, $4002^{04}/_{100}$ picols suiker, N. H. M.

Naar Frankrijk per het Fransche schip *Bougainville*, gezagv. Albo.
$4706^{18}/_{100}$ picols suiker, B. J. van Eck & Co.

Naar Nederland per het Ned. schip *Australie*, gezagv. D. B. Jochems.
1684 picols rijst, Schimmelpenninck & Co; 125 picols rotting, $11{,}433^{56}/_{100}$ picols suiker, 2089 stuks runderhuiden, 12 stuks buffel-huiden, 50 picols rotting, N. H. M.

Marktprijzen.

SUIKER N°. 16 per picol *f* 17 à *f* $17^{1}/_{2}$.
Idem. „ 15 „ „
Idem. „ 14 „ „
Idem. „ 13 „ „
Idem. „ 12 „ „
KOFFIJ per picol. Nominaal.
RIJST (CARGA) per koijang *f* 110 à *f* 115.—
Id. (WITTE) „ „ *f* 140 à *f* 150.—
KOEHUIDEN per 100 st. *f* 300.—
ARAK per legger *f* 130.—
OLIE (KLAPPER) per picol.
OLIE (KATJANG).
KADJANG MATTEN.
ROTTING.
WISSELKOERS. 105%

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Donderdag den 25sten December des morgens ten half 9 ure.

KERSFEEST.

Ds. VAN DAVELAAR.

Vrijdag den 26sten December des morgens ten half 9 ure.

KERSFEEST.

Maleisch.

Ds. SCHIFF.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Donderdag den 25sten December, KERSMIS.

Des morgens ten 7, 8 en half 9 ure.

Des avonds ten half 7 ure. LOF.

Vrijdag den 26sten December, TWEEDE KERSDAG.

Des morgens ten 7 en ten half 8 ure.